

22 mei 2020

Reactie voor internetconsultatie over wijzigingsvoorstellen Wet arbeid en zorg, de Wet flexibel werken en andere wetten in verband met de implementatie van Richtlijn (EU) 2019/1158 betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers

Belang van deze wetswijzigingen

De Stichting van de Arbeid reageert op de kabinetsvoorstellen om de Europese richtlijn 2019/1158 te implementeren. De EU beoogt met deze richtlijn het beleid inzake het evenwicht tussen werk en privéleven en de gelijke behandeling van vrouwen en mannen te helpen verwezenlijken door de arbeidsparticipatie van vrouwen te bevorderen en door het verschil tussen vrouwen en mannen met betrekking tot inkomsten en loon weg te nemen. Zoals het kabinet in de inleiding van de memorie van toelichting schrijft, blijft “....*het voor ouders en mantelzorgers een uitdaging om een goed evenwicht tussen werk en privéleven tot stand te brengen, met name vanwege de groeiende tendens van langere werktijden en veranderende werkschema's. De moeilijkheid om werk en zorgtaken in het gezin of mantelzorg voor een familielid op een evenwichtige manier te combineren is een belangrijk oorzaak van de ondervertegenwoordiging van vrouwen op de arbeidsmarkt...*”.

De werkgevers- en werknemersorganisaties, verenigd in de Stichting van de Arbeid, onderstrepen het belang en de urgentie van bevordering van economische zelfstandigheid van alle werkenden, vrouwen en mannen, en van een hogere arbeidsdeelname in uren van vrouwen. Dat dit van groot belang is, laten de cijfers van de arbeidsparticipatie van vrouwen in Nederland zien. Want terwijl de arbeidsparticipatie van vrouwen tot de hoogste in Europa behoort, is tegelijkertijd de arbeidsdeelname in fte's een van de laagste in de Europese Unie. Het talent van vrouwen op de arbeidsmarkt zou beter benut kunnen en moeten worden.

De werkgevers- en werknemersorganisaties wijzen erop, zoals zij ook eerder gedaan hebben in de SER-adviezen¹ over dit onderwerp, dat dit een integrale aanpak vergt. Er is immers niet één *silver bullet* maar een pakket aan maatregelen nodig om de deeltijdklem aan te pakken, waaronder betaald ouderschapsverlof, goede toegankelijke en betaalbare kinderopvang en/of moderne schooltijden. De optimalisering van betaald ouderschapsverlof is een van de bouwstenen die nodig zijn voor een hogere arbeidsparticipatie van vrouwen.

De Stichting van de Arbeid onderschrijft het voorstel van het kabinet dat het betaalde ouderschapsverlof opgenomen dient te worden in het eerste jaar na de geboorte. Enerzijds is dit goed voor bevordering van de arbeidsparticipatie. Onderzoek wijst uit dat moeders die op een later moment dan de tien tot twaalf weken na de bevalling hoeven te besluiten over hun arbeidsduur relatief vaker kiezen voor meer uren betaald werk. Anderzijds zal betaald verlof de band van de ouders met en zorg voor hun kind versterken wat op zijn

---

¹ De SER-adviezen *Een werkende combinatie, Diversiteit in de top, Tijden van de samenleving* en *Gelijk goed van start* *Optimalisering verlof na geboorte kind* en de verkenning *De vele kanten van banen combineren*.

beurt weer goed is voor de ontwikkeling van het kind.

Afwijking van adviezen sociale partners

Op een aantal punten wijkt het kabinetsvoorstel af van adviezen van de Sociaal-Economische Raad over optimalisering van ouderschapsverlof om tot een meer eigentijdse, genderneutrale/geëmancipeerde en eenvoudigere regeling te komen. Het gaat dan om de integratie van een aantal regelingen, verbetering van de verlofmogelijkheden voor mannen en vrouwen en een financieringswijze die recht doet aan een verdeling van de verantwoordelijkheden en lasten.

- *Vereenvoudiging ontbreekt*

De Stichting van de Arbeid is allereerst teleurgesteld dat deze wetswijzing niet de gehoopte opmaat is naar stroomlijning en vereenvoudiging van de verlofregelingen zoals eerder in de SER-adviezen is bepleit. Door aan elke verlofregeling verschillende voorwaarden en bedragen te koppelen, wordt het gebruik ervan en het draagvlak ervoor verre van bevorderd.

- *Vergoeding onvoldoende*

Een tweede punt is de voorgestelde hoogte van de vergoeding van het ouderschapsverlof. Om ouders te bewegen tot hogere arbeidsparticipatie en een andere verdeling van betaald werk en zorg voor het kind, is het noodzakelijk om het betalingsniveau van ouderschapsverlof op een adequaat niveau te brengen. Van de hoogte van de betaling moet een positief effect uitgaan op het gebruik van het verlof en op de arbeidsparticipatie. Daarbij dient rekening te worden gehouden met het gebruik van verlof door mensen met lage inkomens. De Stichting van de Arbeid moet vaststellen dat de voorgestelde vergoeding van 50 procent (tot max. 50 procent dagloon) niet zal voldoen aan deze randvoorwaarden voor optimalisering van betaald ouderschapsverlof. Dit uiteraard in samenhang met de wijze van financiering (zie hieronder).

De Stichting van de Arbeid wijst erop dat de Europese richtlijn het betalingsniveau weliswaar overlaat aan de lidstaten maar dat de lidstaten zich ervan moeten vergewissen dat het niveau geen belemmering voor opname van het verlof mag opleveren.

- *Financieringsbron ontbreekt*

De Stichting moet ook vaststellen dat de financieringsbron in de voorstellen ontbreekt. Nogmaals wijst zij erop dat in het SER-advies *Optimalisering verlof na geboorte kind* wordt bepleit om in de financieringsregeling de overheidsverantwoordelijkheid tot uiting te laten komen. Betaling uit de algemene middelen is alleen al vanwege het maatschappelijk belang te rechtvaardigen. Bovendien zal deze maatregel leiden tot de nodige inverteffecten veroorzaakt door bijvoorbeeld een hogere arbeidsparticipatie van vrouwen en substitutie-effecten zoals besparingen op de dagopvang in het eerste jaar. Een eenzijdige lastenverzwaring voor werkgevers zal daarentegen leiden tot afbreuk van draagvlak bij werkgevers voor de beoogde regeling.

- *Tot slot*

De Stichting van de Arbeid is zich ervan bewust dat deze regeling wordt besproken in een tijd waarin de werkgelegenheid bijzonder onder druk staat. Zowel de politiek als sociale

partners staan samen voor bijzondere uitdagingen om de bedrijvigheid en werkgelegenheid zoveel mogelijk in stand te houden. Daarbij is overigens ook meer dan helder geworden van welk vitaal belang een goede kinderopvang is die vrouwen en mannen in staat stelt om te kunnen werken.

De implementatie van een adequate betaald ouderschapsverlofregeling, gefinancierd uit de algemene middelen, moet daarom zo vormgegeven worden dat het bijdraagt aan structurele verbetering van onze arbeidsmarkt en economie. Daarvoor is nodig dat het kabinetsvoorstel op bovenstaande drie punten aangepast c.q. verduidelijkt wordt.